

Verslag vergadering raadsronde raadzaal d.d. 14 april 2020

Verslag: Het Notuleercentrum

Wijziging begroting 2019 en 2020 Gemeenschappelijke Regeling - Geul en Maas

Aanwezig:

Voorzitter: Dhr. Severijns
College: Wethouder Aarts
Griffie: Mevr. Heijboer
Ambtelijke Dhr. Van Eck
ondersteuning:

Fractiewoordvoerders: Quaaden (CDA), Willems (SPM), Hermens (GroenLinks), Politisch (D66), Bakkes (PvdA), Verkoijen (VVD), Schut (SP), Smeets (PVM), Geurts (PVV), Frijns (SAB), Bronckers (50PLUS), Nuyts (LPM), Martens (Groep Gunther), Lurvink (Groep Alexander Lurvink)

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is de wijziging begroting 2019-2020 Gemeenschappelijke Regeling Geul en Maas.

In de eerste termijn wordt de woordvoerders gevraagd de eigen naam en die van de fractie te noemen. Daarna komt de wethouder aan het woord. Hij roept op om het aantal interrupties te beperken. Een evaluatie van deze vergadering vindt later plaats. Aan het eind van de vergadering wordt geïnventariseerd of het raadsvoorstel ter besluitvorming kan worden voorgelegd.

De voorzitter citeert: 'de gemeenten Maastricht, Meerssen en Valkenburg kunnen desgewenst hun zienswijze geven over de begroting 2019-2020. Het college stelt voor aan de raad om geen zienswijze in te brengen op de voorstellen van Gemeenschappelijk Regeling'.

De **voorzitter** geeft aan dat in de vorige raadsronde is gevraagd of er iets kan gebeuren met de hashtag in verband met de aandacht voor de zorgverleners. De persoon die dat in beeld wil brengen kan dat in eerste termijn doen.

CDA (Quaaden) is blij zijn collega's weer te zien en spreekt de hoop uit dat iedereen gezond is. Hij constateert dat de poorttarieven behoorlijk zijn gestegen en vraagt de wethouder hoe dit in relatie staat tot een hoger percentage afvaldumping.

Voor **SPM** (Willems) is het grootste probleem de stijging van de poorttarieven en daaraan gekoppeld mogelijke extra dump van afval buiten de reguliere plekken voor afval. Hij vraagt naar de zienswijze van de wethouder.

GroenLinks (Hermens) begrijpt dat de prijzen voor zwerfend afval zijn verhoogd en aangezien de partij voor 'de vervuiler betaalt' is, begrijpt zij de stijging. Zij vraagt de wethouder of het snel inzetten op een circulaire economie de prijzen zou kunnen drukken.

D66 (Politisch) begrijpt ook dat de vervuiler betaalt, dit zal moeten worden opgelost en zij kan instemmen met het stuk.

PvdA (Bakkes) heeft een vraag over de verhoging van de landelijke afvalbelasting en de invoering van PFAS. Dit was al vroeg gepland. Landelijke afvalbelasting zou al op 1 januari 2019 ingaan en PFAS is halverwege 2019 gestart. Hoe komt het dat dit pas zo laat naar de raden gaat?

VVD (Verkoijen) heeft geen vragen.

SP (Schut) ziet dat de tarieven behoorlijk omhooggaan. Er is sprake van 29% stijging voor grof huishoudelijk afval. De partij maakt zich zorgen en vraagt de wethouder of er een afweging is gemaakt tussen een 'verhoging aan de poort' en 'als gemeente het verschil betalen'. De partij wil niet tornen aan het principe 'de vervuiler betaalt' maar vraagt of rekening is gehouden met een kostenafweging. Als door de tarieven aan de poort meer zwerfvuil komt in de natuur en in de stad, levert dat ook kosten op voor de gemeente; er moet dan worden gehandhaafd.

De partij vraagt ook hoe verdere kostenverhoging kan worden voorkomen. Is dit eenmalig of wordt dit structureel? Zijn er maatregelen waardoor de kostenverhoging van tafel kan? Bij de huidige aanbesteding kwam maar één aanbieder, die een hoger bedrag indiende dan was geraamd. Misschien dat dit bij een volgende aanbesteding lager kan. Zij vraagt tot hoe lang men aan deze aanbieder vastzit.

Zij vraagt of het college schaalvergroting heeft overwogen of wellicht gaat overwegen. Maastricht zit in een gemeenschappelijke regeling met Valkenburg en Meerssen. Wat verwacht de wethouder ervan als dit wordt aangepakt op Zuid-Limburgse schaal?

PVM (Smeets) ziet dat de kosten zijn gestegen en vindt, anders dan de voorgangers, dat de poorttarieven niet kunnen worden verhoogd. De partij ziet een verhoging van € 4,20 naar € 6,60 per kuub en is bezorgd dat de mensen met weinig middelen nog minder naar het milieupark zullen gaan en dat er meer illegale stortingen komen. PVM wil tijdens de behandeling van de begroting bekijken of het benodigde bedrag ergens anders vandaan kan komen. Hij vraagt of de wethouder met partijen in overleg gaat over een andere oplossing.

Er was maar één partij die meedeed aan de aanbesteding, waardoor de kosten hoog zijn. Kon men dat niet zien aankomen? Was dit geen fout van het GR-bestuur? Op pagina 3 staat: 'gaandeweg 2019' en bij punt 2 staat: 'in de loop van 2019'. De PFAS-problematiek is aan het einde van het jaar gekomen. Wanneer zijn de contracten afgesloten? De heer Smeets kan zich niet voorstellen dat de PFAS-problematiek niet van tevoren bekend was.

PVV (Geurts) sluit zich aan bij de vragen van zijn voorganger. De stijging bij de poorten bedraagt respectievelijk 12% en 9%. Het bedrag is exorbitant hoog. PVV denkt dat dit mensen afschrikt. Het is begrijpelijk dat de kosten stijgen, de heer Geurts wil bij de begroting kijken of er mogelijkheden zijn om de stijging terug te brengen.

SAB (Frijns) wacht de beantwoording door de wethouder af.

50PLUS (Bronckers) ziet dat op pagina 3 onder 3 wordt verwezen naar een RIB van 2018. Daarin wordt bekendgemaakt dat de afvalbelasting met 140% wordt verhoogd. Het bestuur van GR Maas en Geul besloot om niet meteen over te gaan tot het doorberekenen van de verhoogde tarieven, maar wachtte tot 2019. Waarom wachtte het bestuur nog een jaar voordat de tarieven werden doorberekend?

De partij constateert dat bewoners vaak niet om afval heen kunnen, bijvoorbeeld de verpakking van groente en fruit. Wordt er nagedacht over het aanpakken aan de bron zodat burgers met minder afval worden opgezadeld?

In de RIB staat op pagina 3 dat bij de kaderbrief 2019 medio 2019 een dekkingsvoorstel zal worden gedaan. Maar er staat geen dekkingsvoorstel op pagina 15, klopt dat?

De partij vraagt zich af of er gedacht is aan de mogelijkheid om de tarieven te dempen en de aanbesteding niet door te laten gaan.

Op pagina 5 bij punt 5 wordt gesproken over dekkingstekorten afvalbegroting vanuit de egaliseringsreserve afval. In de RIB van 2018 wordt gesteld dat de egaliseringsreserve afval in de recente begroting naar nul is teruggebracht in het kader van het dekkend maken van de gemeentebegroting 2019. Is het juist dat geen beroep kan worden gedaan op de exploitatiereserves afval?

De GFT-bak wordt een keer per week opgehaald. Dat brengt kosten met zich mee. Waarom wordt de bak in de maanden met een 'r' ook opgehaald, terwijl die alleen in de zomer vol zit?

LPM (Nuyts) sluit zich aan bij de meeste vragen die werden gesteld. Mevrouw Nuyts vindt aanpakken bij de bron belangrijk. Als het bestuur het afvalverhaal integraal zou willen aanpakken, moet het in conclaaf met winkels over het plastic inpakmateriaal. Kan de wethouder dit oppakken?

Groep Gunther (Martens) sluit zich aan bij de gestelde vragen en voegt toe dat de partij geen tussentijdse verhoging van de afvaltarieven wil.

Groep Alexander Lurvink (Lurvink) sluit zich aan bij het principe van de vervuiler betaalt, en vraagt de wethouder wat de verpakkingindustrie tot nu toe heeft betaald. Hoe kijkt de wethouder aan tegen een vervuilingbelasting? De burger draait steeds op voor de last van de vervuiling en er wordt weinig aan gedaan om dit bij de producent te leggen.

Wethouder **Aarts** zal zijn best doen om alle vragen te beantwoorden.

Op de vragen over de poorttarieven in verhouding tot de vervuiler betaalt, over afvaldumping en of de burgers de kosten van dumping wel kunnen betalen, antwoordt hij dat de raad hiertoe heeft besloten. In de RIB staat dat de raad heeft besloten tot 100% kostendekkendheid.

Leidt dit tot meer afvaldumping? Dat zou kunnen. De wethouder denkt dat de meeste burgers hun afval blijven aanbieden, ondanks de hogere tarieven.

Kan de circulaire economie de pijn drukken? De wethouder hoopt dat er op termijn geen stromen afval meer zijn die niet meer kunnen worden hergebruikt, maar er is nog een lange weg te gaan. Het probleem van nu wordt daarmee niet opgelost. Op termijn is de circulaire economie een oplossing. De vragen over de landelijke afvalbelasting zijn in eerdere RIB's behandeld. De samenwerkende gemeenten betalen vanuit de afvalbelasting een bedrag per inwoner maar dat is op termijn niet de bedoeling.

De kostenverhoging van de poorttarieven hoeft niet structureel te zijn. Als de belasting omlaag zou gaan, heeft dit gevolgen voor de tarieven. Hij geeft aan dat het rijk aan zet is.

Kunnen de tarieven omlaag? Als de kostendekkendheid verlaagd wordt dan betalen burgers mee aan het afval van een ander en dat is niet de bedoeling.

Hoe lang zit men aan de aanbesteding vast? Er is ook gevraagd naar de eerdere aanbesteding. De aanbesteding kon op een gegeven moment nog met een halfjaar worden verlengd en dat is gedaan. Daarna bleek dat mogelijke aanbieders met nog hogere bedragen kwamen. De huidige aanbesteding loopt tot oktober 2020, met de mogelijkheid tot jaarlijkse verlenging tot 2023. Telkens wordt bekeken of een nieuwe aanbesteding tot voordelen zou kunnen leiden. De wethouder verwacht echter niet dat dit op korte termijn zal gebeuren.

Er is gekeken naar schaalvergroting; de huidige aanbesteding is trouwens met meerdere partijen gedaan. Nog meer partijen had niet tot meer voordeel geleid; het probleem is dat de afvalovens vol zijn en afval naar het buitenland moet worden gebracht. Er loopt wel een brede aanbesteding via ASL, Afval Samenwerking Limburg, tot 2023 waar alle Limburgse gemeentes aan meedoen.

PVM (Smeets) merkt bij interruptie op dat de verhoging van GHA van naar € 8,20 naar € 36,60 en de andere verhogingen, in het licht van de situatie van nu heel anders zouden moeten worden bekeken. Hij leest in de stukken: 'In de loop van 2019 kregen alle gemeenten te maken met PFAS' en weet dat landelijk men al in 2018 van het probleem op de hoogte was. Hij vraagt zich af of de aanbesteding na deze periode plaatsvond.

Wethouder **Aarts** geeft aan dat hij het niet over PFAS had, maar over de aanbesteding grofvuil en huishoudelijk afval. Hij wijst erop dat in de vorige raadsvergadering is gestemd voor het principe 'de vervuiler betaalt'. Hij raadt aan om vast te houden aan dit milieubeleid. Als dit wordt losgelaten, laat de raad ook de beginselen van de circulaire economie los.

SP (Schut) verwijst naar de aanbieder die als enige heeft gereageerd op de Europese aanbesteding en vraagt zich af of de tarieven die betaald worden redelijk zijn. Is er een benchmark geweest met tarieven in andere gemeenten?

Wethouder **Aarts** weet niet van een recente benchmark van lopende tarieven. Hij heeft het idee dat er op meer plaatsen een stijging van tarieven is geweest. Hij wijst erop dat bij een aanbesteding een benchmark niet van belang is.

Hij wijst erop dat het doel van een circulaire economie is dat er geen afval meer wordt aangeboden dat niet recyclebaar is, maar dat ligt nog ver in de toekomst.

Het is een landelijke opgave om verpakkingsmateriaal terug te dringen. Voor het aanbod van plastic krijgt de gemeente een vergoeding. Op de vraag of de industrie daar niet zwaarder voor zou moeten worden belast, antwoordt de wethouder dat de industrie dit dan weer zal doorbelasten aan de consument. Het is beter om te voorkomen dat er restafval ontstaat.

Hij kan nu niet nagaan of het dekkingsvoorstel 2019 in de kaderbrief stond. Dat moet worden nagekeken en eventueel schriftelijk worden beantwoord.

Gevraagd werd welke indicaties er waren voor de nieuwe aanbesteding: de vorige ondernemer vroeg bij de verlenging een veel groter bedrag en daardoor was er de hoop dat een aanbesteding tot een lager bedrag zou leiden. Dat was niet het geval.

Onder verwijzing naar pagina 5 punt 5 kwam de vraag: kan er geen beroep worden gedaan op de egaliseringsreserve? Hij wijst erop dat de egaliseringsreserve die van de gemeente Maastricht is en niet van Geul en Maas.

Op de suggestie GFT tweewekelijks in plaats van wekelijks op te halen, antwoordt hij dat de raad besloten heeft tot wekelijks ophalen, 's zomers en 's winters. Bij een volgende evaluatie zou de raad

anders kunnen beslissen.

De heer **Van Eck** geeft aan dat de uitkomst van de aanbesteding over grof huishoudelijk afval de gemeente verraste; er is sprake van een verdubbeling in vergelijking met twee jaar geleden. Bij navraag bleek dit overal in den lande hoog. Er is sprake van een ontworpen marktsituatie. Hij geeft aan dat in het voorliggende voorstel 2019 wordt betaald uit de egaliseringsreserve: € 317.000 van de € 387.000 komt uit de egaliseringsreserve afval.

Op de vraag of de verpakkingindustrie moet meebetalen of wat kan doen aan preventie, is het antwoord dat er al een paar jaar een landelijk convenant is waarin de industrie zich verplicht om dit 10% tot 20% te reduceren en verplicht wordt mee te betalen aan een inzamelingsstelsel. De inzameling van plastics wordt zo bijna geheel gefinancierd door de verpakkingindustrie.

Groep Alexander Lurvink (Lurvink) vraagt de wethouder of bij schaalvergroting geen monopolie kan ontstaan? Is het daarom niet beter om naar een kleinere schaal te gaan?

Wethouder **Aarts** antwoordt dat schaalvergroting normaal financieel interessant is. Maar de verbrandingsovens zitten nu vol. Hij kan niet voorspellen hoe zich dit gaat ontwikkelen. Een kleinere ondernemer zou met hetzelfde probleem worden geconfronteerd.

De **voorzitter** vraagt of er nog vragen zijn.

PVM (Smeets) komt terug op PFAS: hij wil weten wanneer de aanbesteding plaatsvond; in 2018 was al bekend dat PFAS een probleem vormde. Is hiermee geen rekening gehouden?

PVM (Smeets) citeert: 'In de loop van 2019 kregen alle gemeenten te maken met de PFAS-problematiek. Voor de regionale milieuparken had dit tot gevolg dat het verwerken van door inwoners aangeboden, met PFAS verontreinigde grond veel duurder werd'. Even daarvoor staat: 'In een poging om de hoge GA-tarieven te dempen, werd door het GR-bestuur in 2019 besloten een nieuwe Europese aanbesteding uit te schrijven voor verwerking van het GA'. Dus men had de PFAS-problematiek eerder zien aankomen.

Wethouder **Aarts** legt uit dat het PFAS-probleem tot gevolg heeft dat alle grond die bij de milieustraat wordt aangeboden, alleen kan worden afgevoerd als zeker is dat die niet met PFAS belast is. Alleen al het testen op PFAS is een kostbare zaak.

De heer **Van Eck** legt uit dat de PFAS-problematiek in juli 2019 duidelijk is geworden, de minister verlaagde toen de norm. De financiële gevolgen waren beperkt; voor de laatste paar maanden van 2019 gaat het om een bedrag van € 7.500, op jaarbasis ongeveer € 25.000.

Tweede termijn

De **voorzitter** vraagt of partijen een zienswijze willen indienen voor de tweede termijn.

CDA (Quaaden), **SPM** (Willems), **GroenLinks** (Hermens), **D66** (Politisch), **PvdA** (Bakkes), **VVD** (Verkoijen), **PVV** (Geurts) en **Groep Gunther** (Martens) dienen geen zienswijze in.

SP (Schut) heeft de antwoorden van de wethouder en de ambtenaar ontvangen maar wil dit bespreken met de fractie. De kwestie van de verhoogde tarieven aan de poort versus zwerfvuil blijft bestaan. Zij vraagt zich af of aan het dagelijks bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling niet meer initiatieven moet tonen om afval te voorkomen. Zij vindt het voorstel rijp voor besluitvorming.

PVM (Smeets) was als enige tegen de verhoging en dat blijft. Hij is niet akkoord met het voorstel.

SAB (Frijns) dient geen zienswijze in maar zal in de raad met een stemverklaring komen.

50PLUS (Bronckers) wacht op de schriftelijke beantwoording van twee vragen. De partij dient geen zienswijze in en komt met een stemverklaring.

LPM (Nuyts) dient geen zienswijze in maar wil wel samen druk uitoefenen op winkels zodat zij het

verpakkingsmateriaal terugdringen. Zij vraagt zich af nu met de coronamaatregelen de schone lucht toeneemt, hier een slag te maken is.

Groep Alexander Lurvink (Lurvink) dient geen zienswijze in. Hij is het niet eens met de economische analyse van de wethouder: als de producent wordt belast, krijgt de consument meer vrijheid om te kiezen. Lokale bedrijven kunnen hier een rol in spelen.

De **voorzitter** herhaalt de toezegging. De openstaande vragen van 50PLUS over het moment van doorrekenen en het dekkingsvoorstel worden alsnog schriftelijk beantwoord.

De **voorzitter** concludeert dat het voorstel kan worden doorgeleid naar de raadsvergadering van 12 mei en sluit de vergadering.

Maastricht, 14 april 2020

Heijboer
Secretaris

Severijns
Voorzitter